A SZÉKELYFÖLDI FALVAK VÍZELLÁTÁSA A JÖVŐBEN

Homoród-Kükülő LEADER

„Víz! Se ízed nincs, se színed, se zamatod, nem lehet meghatározni téged, megízlelnek, anélkül, hogy megismernének. Nem szükséges vagy az életben: maga az élet vagy.”

Antoine de Saint-Exupéry

A kiadványt kiadta:
Homoród-Küküllő LEADER Egyesület
www.hkleader.ro

A kiadvány elkészítéséhez hozzájárultak:
Dr. Hajdú Zoltán, Fókusz Öko Központ

Olt Vízügyi Igazgatóság
(kontakt: dispecerat.sgahr@gmail.com;
dispecerat.hr@dao.rowater.ro)

Kányád Község Önkormányzata

Hargita Megyei Talajjavító Hatóság (ANIF)

Hargita Megyei Mezőgazdasági Kifizetési
és Intervenciós Ügynökség (APIA)

Hargita Megyei Környezetvédelmi Igazgatóság
(office@djmhr.anmap.gov.ro)

Fotó a fedőlapon: Gábos Csaba. Rehabilitált patakmeder, Ége

I.

Kell-e foglalkozzunk a vízzel Székelyföldön?

A köztudatban általánosan elfogadott felfogással ellentétben - amely szerint a Székelyföld gazdag vizekben - a tudományos eredmények és a közvetlen tapasztalat alapján azt mondhatjuk, hogy a víztartalékokkal és a vízellátással egyre nagyobb gondok vannak és a helyzet ezen a területen évről évre romlik.

A tudományos felmérések a víz helyzetét különböző indikátorokkal jellemzik, az egyik legjelentősebb indikátor ***az alapvető vízhiány***. Az alapvető vízhiány indikátor (water stress) az éves teljes vízfelhasználás (mezőgazdaság, ipar, háztartások) és a rendelkezésre álló megújuló vízkészletek arányát méri, jelezve a korlátozott vízkészletekért folyó erős versenyt.

Vízhiány indikátor – aggasztó adatok

Amint a fenti, 2026. május 5-én lekért térképen[1] láthatjuk, a vízigény és a rendelkezésünkre álló vízmennyiség közötti arány,

[1] Az Aqueduct egy adatplatform, amelyet a World Resources Institute (WRI), egy környezetkutató szervezet üzemeltet. Az Aqueduct olyan nyílt hozzáférésű eszközöket tartalmaz, amelyek segítik a vállalatokat, a kormányokat és a civil társadalmat a vízkockázatok – például a vízhiány, az évszakonkénti változékonyság, a szennyezés és a vízhez való hozzáférés – megértésében és kezelésében: https://www.wri.org/applications/aqueduct/country-rankings/?country=ROU&indicator=drr

azaz a vízhiány helyzete országos viszonylatban is aggasztó állapotot mutat Székelyföldön és Románia középső területein, hiszen a közép-magas és magas kockázatú vízhiánnyal kapcsolatos kategóriák közé esik. Habár az Alföld elsivatagosodásáról sokat lehet hallani a magyarországi közbeszédben, a tények alapján a Székelyföldet legalább annyira sújtja ez a jövőbeli kilátás. Mivel sajnos a valóság ellentmond a térség vízgazdagságával kapcsolatos közhiedelemnek, ezért sürgős cselekvésre van szükség.

II.

A kis vízkörfogás felbomlásának okai

Dr. Hajdú Zoltán, a Fókusz Öko Központ vezetője és nemzetközi vízgazdálkodási szakértő szerint az extrém jelenségeket, a vízhiányt és a villámárvizeket a vízkörforgás kis ciklusának a működésbeli zavaraira vezethetjük vissza.

Két fő okot azonosíthatunk:

1.) Általános ok a klímaváltozás, amely egyre jobban érezteti hatását az extrém jelenségek által. A hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadékot hosszú száraz időszakok követik.

2.) Az idejét múlt vízgazdálkodási gyakorlatok, szabályozási munkálatok. A szabályozási munkálatok célja a területnyerés és az árvízvédelem volt. Ez a folyamat megvalósult hatósági szinten, hiszen a vízügyi hatóságok az árvízvédelmet tekintették fő feladatuknak, de sajnos a közösségek szintjén is igyekeztek a vizet minél gyorsabban elvezetni, hogy minél több művelhető területhez, legelőhöz jussanak. Az emberi törekvések nagyon hatékonyak voltak, mára szinte teljesen eltűntek a látható víztestek a tájból.

Lehetséges, hogy amennyiben csak az egyik folyamat érvényesül, még halasztható lenne a cselevés, de az évtizedek óta tartó té-

ves vízgazdálkodás hatásait felerősítette a klímaváltozás, amely az utóbbi években egyre jobban megfigyelhető.

Ennek a két egymást erősítő folyamatnak számos következménye van:

- talajvíz szintjének süllyedése, a helyi víztartalékok csökkenése;
- eróziós folyamatok beindulása, nagymennyiségű talaj elvesztése;
- biológiai sokféleség csökkenése;
- a laterális konnektivitás (vagyis a folyó, patak vizének a talaj víztartó rétegével való kétirányú kapcsolata) megszűnése, vagy nagymértékű csökkenése, ami a talaj vízkészletének folyamatos csökkenéséhez vezet, mivel a lesüllyedt patakmedrek már csak vízelvezetésre alkalmasak és a talajvíz feltöltése megszűnik;
- a tájkép általános leromlása és egyes gazdasági tevékenységekre, mint pl. az állattartás vagy a turizmus, alkalmatlanná válása.

III.

A vízvisszatartás szükségessége

„A vizet, amit a Jóisten adott nekünk, azt tartsuk meg."

Az egyre súlyosbodó vízhiány megszüntetése érdekében sürgősen cselekedni kell, meg kell tartani a vizet a tájban és ehhez a helyzethez alkalmazkodó gazdálkodási formákat kell használni. Szükség van körültekintő vízkormányzás kialakítására, amelynek során a vizet tudatos, részben mérnöki eszközökkel irányítjuk, elosztjuk és visszatartjuk a felszíni vizek (árkok, belvízcsatornák) hálózatában. Fontos felismerni, hogy a vizeket ne csak elvezessük, hanem a szükségleteknek megfelelően – például aszály idejére – visszatartsuk és a fenntarthatóságot szem előtt tartva esetlegesen öntözési célra is tudjuk fordítani.

A vízmegtartó munka alapelvei:

- Megtartani a vizet a tájban, élőhelyek létrehozásával, rehabilitációjával;
- Biztosítani az oldalirányú és a hosszirányú kapcsolatokat a vízfolyások mentén;
- Helyi körülményekhez alkalmazkodó vízgazdálkodási rendszert kialakítani, harmóniában a gazdálkodási formával;
- Komplex területhasznosítás támogatása a vidéki térségekben;
- Alulról építkező változást elindítani, sok jó példa kialakításával magántulajdonú és közösségi tulajdonú területeken;
- Helyi közösség részvételének biztosítása a vízgazdálkodással kapcsolatos fentről jövő döntésekben;
- A vízlevezető és nagy átalakításokkal járó vízgazdálkodási gyakorlatok újragondolása;
- A beavatkozásokat követően a természetnek időt kell adni a regenerálódásra;
- A beavatkozások úgynevezett precíziós, a táj sajátos adottságaihoz alkalmazkodó tájsebészeti beavatkozások kell legyenek;
- A folyamatos növénytakaróval, gyeppel borított területek méretét és arányát növelni kell, ahol lehetséges kisméretű vízfelületeket kell létrehozni, amelyek kedvező folyamatokat indítanak el a tájban.

A folyamat kulcselemei:

- **Párolgásos hűtés:** Az élő növényzet párologtatása révén jelentősen csökkenti a felszín közeli hőmérsékletet, mérsékelve az aszályos időszakok hevét.
- **Kis vízkör:** A helyi párolgásból származó nedvesség helyben hullik vissza csapadékként, ami elengedhetetlen a terület kiszáradásának megállításához.
- **Vízvisszatartás:** A visszatartott víz nem ellenség, hanem ingyen víz/öntözővíz, amely táplálja a talajvizet és fenntartja a biodiverzitást.

IV.

A kisléptékű vízvisszatartás módszerei a székelyföldi dombvidéken

A vízmegtartásra számos módszer áll a rendelkezésünkre, amelyeket a helyi adottságoknak megfelelően kell alkalmaznunk, a táj egyediségéhez szabott precíziós tájsebészeti beavatkozásokkal, általános elvi szempontokat és technikákat figyelembe véve.

A vízmegtartást dombvidéken a vízgyűjtő terület felső szakaszán kell kezdeni, ellentétben a jelenlegi gyakorlattal, amely nem foglalkozik a vízgyűjtő terület felső szakaszával, hanem akkor kezdi elvezetni a vizet, amikor az már összegyűlt a völgyekben.

A vízgyűjtőterület felső szakaszán általában kiszáradt patakmedrek, mély árkok találhatóak, amelyekben összegyűl a víz és gyorsan eltávozik a területről, sok esetben eróziós folyamatokat elindítva, értékes termőföldet elmosva a területről és mélyítve, illetve a hátráló erózió révén hosszítva az árkokat. Ennek a folyamatnak az eredményeképpen a valamikori források a domboldalakról eltűnnek és az állatok valamikori itatási lehetőségei elapadnak. Ezért amennyiben a felső szakaszon kezdjük a rehabilitációs vízmegtartó munkálatokat akkor a területről összegyűlő vizet helyben tartjuk, segítjük a talajvíz feltöltődését és megakadályozzuk, hogy az alsóbb szakaszon romboló hatást fejtsen ki. Ezáltal ezek a munkálatok hozzájárulnak az extrém jelenségek mérsékeléséhez: ***(1) szárazság esetén a talajban tartalékolt víz segít az aszály okozta problémák enyhítéséhez, (2) bőséges csapadék esetében pedig nagyobb mennyiségű vizet képes visszatartani mérsékelve ezáltal az árvíz okozta problémákat***.

A dombvidéken a valamikori vízfolyások, kiszáradt patakok medrében érdemes a vízvisszatartást elkezdeni. Ezeken a területeken ***a legpraktikusabb fenékküszöböket létrehozni***, amelyek képesek a

vizet visszatartani. Fenékküszöbök magassága a terület sajátosságaihoz kell alkalmazkodjon, ajánlott a 30-50 cm küszöbmagasságot követni. Fontos megjegyezni, hogy az állandó vízfolyásokon (ahol egész évben van vízfolyás) és ahol fellelhető hal populáció, kerülni kell – jelenlévő halfajtól függően - a 20 cm-nél nagyobb szintkülönbséget az egyes, fenékküszöbök által kialakított vízfelszíntestek között, mert ezek megakadályozhatják egyes halfajok vízfolyáson felfelé történő mozgásait. Amennyiben nem egyértelmű, hogy milyen kategóriába esik az adott szakasz, illetve, hogy pontosan milyen szintkülönbség szükséges a jelen lévő halfajok függvényében, javasolt a Környezetvédelmi Hatóság véleményét kikérni.

A beavatkozások általában kisléptékű természetközeli beavatkozásokat jelentenek, amelyek a következő típusú beavatkozások lehetnek:

- rönk vagy kő fenékküszöbök, zúgók építése patakokon;
- felszíni lefolyás visszatartása felső völgyekben, kis gátak, tavak kialakításával;
- holtágak védelme, rehabilitációja, vízpótlása.

A kiszáradt, valamikori vízfolyásokon ajánlott különböző típusú fenékküszöböket létrehozni, amelyeknek gyakorlati kivitelezése a rendelkezésre álló helyi anyagok és munkaerő függvényében adaptálhatóak.

A fenékküszöbök tervezésének alapelveit ing. Gábos Csaba-Dénes statikus mérnök által készített ábrázolások alapján mutatjuk be. A fenékküszöbök vízmegtartásban betöltött jelentős szerepét mutatja az első ábra, összehasonlítva egy egyenes, akadálymentes vagy akár kibetonozott csatornával, a fenékküszöbökkel ellátott meder jelentősen nagyobb vízmennyiséget képes a tájban megtartani és leszivárogtatni. A fenékküszöbök hozzájárulnak a patakmeder emelkedéséhez is, ezáltal lecsapolás helyett emelik a talajvízszintet és visszafordítják a meder eróziót.

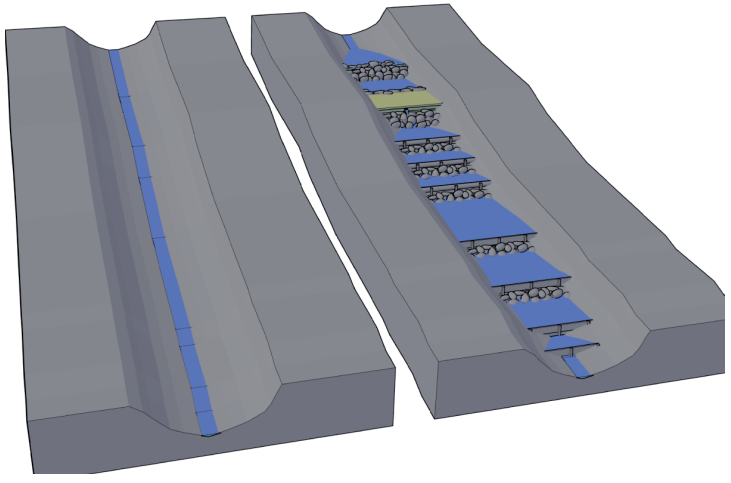

Forrás: ing. Gábos Csaba-Dénes, statikus mérnök

A második ábra a földgát alkalmazását mutatja, ahol egyrészt a földrétegek között (lehetőleg frissen vágott) ágakból tömörített rétegek járulnak hozzá a szerkezet hosszútávú stabilitásához, valamint mutatja az áteresztő csatorna elhelyezkedését.

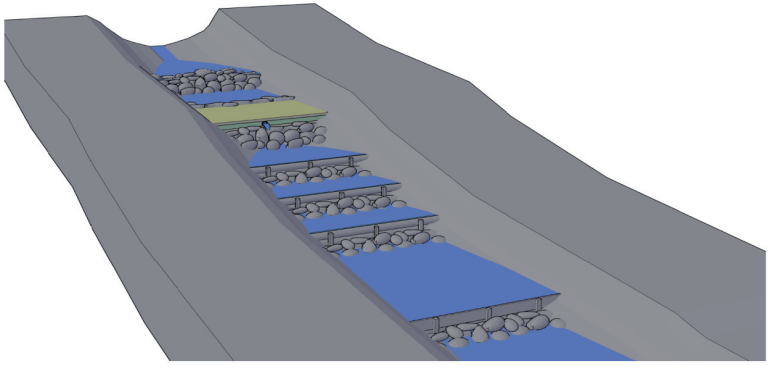

Forrás: ing. Gábos Csaba-Dénes, statikus mérnök

A harmadik keresztmetszeti ábra a fenékküszöbök elhelyezéséhez és magasságának megtervezéséhez ad támpontot. A fentiekben ismertetett esetektől függően szükség lehet hallépcsők kialakítására állandó vízfolyásokban, ahogy azt az ábrán a legalsó fenékküszöb alatt sűrűbb, lépcsőzetes kialakítás mutatja. Az ábra elsődleges célja azt bemutatni, hogy lejtéstől függően ritkásabban, illetve sűrűbben ajánlott megépíteni a fenékküszöböket, hogy a kívánt szintkülönbségeket meg lehessen tartani. A földgát az alábbi ábrán 80 centis szintkülönbséggel van ábrázolva, de erre csak a földrétegek és ágzúzalék rétegek látható elkülönítése miatt volt szükség rajztechnikailag, természetesen a földgátra is ugyanúgy vonatkozik az adott helyzetben megkövetelt szintkülönbség tiszteletben tartása.

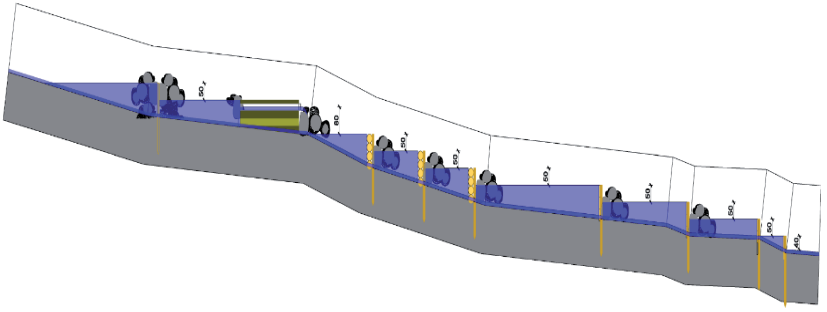

Forrás: ing. Gábos Csaba-Dénes, statikus mérnök

1. A fenékküszöbök ajánlott típusai

Mindenképpen ajánlott a rendelkezésünkre álló helyi anyagokat használni, így a következő típusú fenékküszöbök létesítése javasolt:

a.) Kőből készült fenékküszöb

Amennyiben a területen nagyobb kövek, szikladarabok állnak rendelkezésre, ezeket ajánlott felhasználni. A felhasznált kövek mérete akkora kell legyen, hogy a várható vízmennyiség ne tudja elmosni. A nagyobb kövek közötti hézagokat ajánlott kisebb kövekkel feltölteni, mivel a víz által hozott hordalék így könnyebben hoz létre

egy vízátnemeresztő réteget és így elősegíti a vízvisszatartást, biztosítva ezáltal, hogy a fenékküszöb felett minél nagyobb vízmennyisség maradjon.

A kőből készült fenékküszöböket a kiszáradt patakmeder azon szakaszaira érdemes telepíteni, amelyek lankásabb részen fekszenek és lehetőséget teremtenek a fenekküszöb felett kisebb víztükör kialakulására, amely idővel akár állandó víztükör is lehet.

A kőből készült fenékküszöböket meg lehet erősíteni a fenékküszöb felső felére elhelyezett deszkával, amely -főleg az első időszakban jobb vízvisszatartást biztosit (főleg ha tófóliávalmegerősítik, de egyébként nem ajánlott természetidegen anyagokat használni).

Fotó: Bencze Szilvia. Kő és rönkgát kombinációja, Székelydálya

b.) Rönkből, fából készült fenékküszöb

A rönkből vagy foszniból készült fenékküszöb építése ajánlott olyan területeken ahol bőségesen áll faanyag a rendelkezésünkre. A rönkből készült fenékküszöbök a helyi körülményekhez alkalmazkodva számos változatban megépíthetőek. Lehet használni vastag rönköket amelyekkel keresztirányban alakítunk ki kis gátakat. Ez a leggyakrabban használt módszer, eróziónak erősen kitett területeken érdemes alkalmazni, ahol a megfelelő sűrűségben elhelyezett

fenékküszöbök visszatartják az erózió által hordott talajt és ezáltal rendszeresen csökkentik az erózió mértékét.

Ezt a típusú fenékküszöböt időlegesen kiszáradó, vagy kis hozamú vízfolyásokon érdemes megépíteni.

Fotó: Bencze Szilvia. Cserefa fosszniból készült fenékküszöbök, Székelypetek

Faanyag felhasználható más módon is fenékküszöbök építésére, ilyen esetben vékonyabb rönköket használhatunk, amelyeket a helynek megfelelően beépítünk, akár cövekek formájába beütünk a talajba. Ebben az esetben a rönkök közötti rések idővel betömítődnek és visszatartják a vizet. A felhalmozott faanyag jól visszatartja vizet az úgynevezett mesterséges hódgátak esetében is, amelyek természetes anyagok felhasználásával imitálják a hódok által épített vízvisszatartó létesítményeket.

Fotó: Bencze Szilvia. Kővel megerősített rönkgátak építése az Olt Vízügy Igazgatóság által a kadasztrált patakban Székelydályában. A kis erecske egy nap alatt feltöltötte a patakmedret.

A fából készült gátak/fenékküszöbök variánsa a vékonyabb ágakból, rőzséből készült munkálatok. A rőzse/sövénygátakat meredek szakaszokra, vagy partvédelemre használjuk. Ezeknek a célja nem közvetlenül a vízvisszatartás, hanem az eróziós folyamatok megakadályozása. Ezeket a fonott rőzsegátakat minél sűrűbben kell elhelyezni a legjobb hatás elérése céljából.

Valószínűleg a rönkgátak a leginkább elterjedt természetalapú megoldások.

Előnyei:

- kis költségekkel megépíthetők;
- mérséklik az aszályt és az eróziót;
- javítják az élőhelyek állapotát és újakat hoznak létre;
- támogatják a helyi gazdálkodást, elsősorban az állattartást;
- segítik a felszín alatti víz utánpótlódását.

Hátrányai:

- a rönkből épült szerkezetek élettartama korlátozott;
- az (régi-)újszerű beavatkozások előnyeiről meg kell győzni az érintetteket;
- a nagy szabályozási munkálatok negatív hatásait csak korlátozottan tudják ellensúlyozni.

c.) Földből készült fenékküszöb

A földből készült fenékküszöböket elkészíteni a legkézenfekvőbb, mivel a felhasználandó anyagmindenhol megtalálható, mégis ezeknek a kivitelezése technikailag a legnehezebb lehet és a legtöbb karbantartási munkálatot igényli.

A földből készült fenékküszöb (vagy földgát) építése kisméretű vízfolyásoknál, öntözőcsatornáknál vagy ideiglenes vízvisszatartás céljából alkalmazható. A cél a vízszint megemelése a meder aljára helyezett, tömörített anyaggal.

A földalapú fenékküszöb építésekor **fontos a helyszín kiválasztása**, olyan mederszakaszt válasszunk, ahol a meder stabil, a partok erősek. Kerüljük a kanyarulatokat.

Az építéshez legalkalmasabb az **agyagos vagy vályogos föld**, amely tömöríthető és kevéssé áteresztő. Szükség lehet nagyobb kövekre a partvédelemhez és a küszöb megtámasztásához. Távolítsuk el a mederfenékről a laza hordalékot, iszapot és növényzetet, hogy a küszöb az aljzathoz tapadjon. **A földet** nem egyszerre, hanem **10-30 cm-es rétegekben hordjuk fel**. Minden réteget alaposan **tömörítsünk** (döngöléssel vagy géppel). A földrétegek közé

ajánlott ágakból hasonló vastagságú, tömörített rétegeket kialakítani, amely frissen vágott (akár az ároktakarításból kikerülő) állapotban ideális a földgát későbbi stabilizálására (*ref: Michal Kravcik*).

A küszöb belsejébe érdemes a legkevésbé áteresztő anyagot (agyagot) tenni, míg a külső oldalakra jöhet a kevésbé kötött föld.

A küszöb teteje (korona) a kívánt vízszint felett legyen, de a partokhoz képest alacsonyabban, hogy árvíz esetén a víz a küszöb felett, ne pedig a partot átszakítva folyjon át. Az átfolyást biztosítsuk vagy deszkából készült áteresztővel, vagy csővel, esetleg kövekkel lehet lefedni, hogy a víz ne hordja el a földet.

A földgát hosszú távú stabilitását növényzet telepítésével biztosíthatjuk. Fontos megjegyezni, hogy a létesítmény felügyelete fontos, és ha nagyvizek estén a víz megbontja a gátat, akkor a hibát azonnal ki kell javítani.

A küszöb két végénél, ahol a föld a partba csatlakozik, a medret és a partoldalt kövezéssel (nagy kövekkel) kell biztosítani, hogy a víz ne mossa ki a gát tövét.

A munka végeztével ellenőrizzük, hogy a víz nem szivárog-e át a küszöb alatt vagy mellett. Ha a víz átszivárogna, a felsővízi oldalon további agyagos földdel „tapasszuk” a szerkezetet.

Fotó: Both Tünde. Ledöngölt földgát áteresszel, Székelypetek

2. Valamikori nedves rétek, vizes élőhelyek rehabilitációja

Amennyiben megvizsgáljuk a Székelyföldi hagyományos tájszerkezetet, azt tapasztaljuk, hogy a dombság lombos erdőkkel borított felszínét napjainkban csuszamlásokkal, suvadásokkal szabdalt legelők, kaszálók tarkítják. Ezen a változatos területen gyakran alakultak ki vizes élőhelyek, amelyeket fás ligetek vettek körül, és sajátos élőhelyek alakultak ki, amelyek gazdagították a biológiai sokféleséget. Ezeknek a területeknek ugyanakkor jelentős szerepe volt a vízmegtartásban is, hozzájárulva a helyi mikroklíma kialakításához, illetve a talajvíz feltöltéséhez. Ezek a tájelemek a legtöbb helyen eltűntek a talajjavító munkálatok következtében, de valamikori létükre következtethetünk a sajátos növényzet vagy a még felismerhető tájszerkezeti elemek révén.

A rehabilitációs munkák során nagy jelentősége van ezeknek a valamikori vizes élőhelyek feltárásának és rehabilitációjának. Ezeknek a rehabilitációs munkálatoknak a helyzethez alkalmazkodó mérete változó lehet a néhány négyzetméter méretű kis nedves, fás foltoktól a dombok közti lapos völgyekben kialakított kis tavakig.

Ezeket a munkálatokat a természetes körülményekhez alkalmazkodva, olyan földtöltés építésével hozhatjuk létre, amellyel a felszínen lefolyó csapadékvíz útját elzárják.

3. Övárkok építése, legelőkön, meredek lejtőkön

A meredek lejtőkön, legelőkön kaszálókon - főleg ahol a talajjavítási munkálatok következtében eltűntek az egyenetlenségek és az akadályt jelentő fás, bokros csoportosulások - a víz könnyen lefut eróziós folyamatokat okozva, illetve akár villámárvíz révén veszélyt jelentve a településre.

Ezeken a meredek lejtőkön érdemes övárkokat létesíteni. Az övárok egy lejtős területen a szintvonalakat követve kialakított árok/sánc, amely feltartóztatja és a talajba szivárogtatja a csapadékvizet, ezáltal megakadályozva az eróziót és növelve a talaj nedvességtartalmát. Nem vízelvezetésre szolgál, hanem helyben tartja a vizet, se-

Forrás:
Michal Kravcik.
Övárok fasorral,
Torysa, Szlovákia

gítve a növények vízellátását. Szélessége jellemzően 30 cm-től több méterig terjedhet, mélysége pedig körülbelül 30-50 cm. Egy övárok ne legyen 20 méternél hosszabb, mert már pár centiméteres szintkülönbség esetén is vízelvezető csatornává válhat (ref: Michal Kravcik). A lejtő felőli oldalra halmozott földbe ültetett növények (fák, bokrok) stabilizálják a talajt, a megtartott víz pedig mélyebbre szivárog, így a talaj működik a leghatékonyabb víztárolóként. Az övárok csökkenti a talajeróziót, növeli a talaj szervesanyag-tartalmát és biztosítja a növények vízellátását.

V.

Természetalapú vízvisszatartási megoldások adminisztratív, engedélyeztetési szempontjai

Attól függően, hogy milyen területen kerül sor a fentebb bemutatott beavatkozásokra, különböző hatósági, engedélyeztetési szempontokat is figyelembe szükséges venni. Komolyabb földmozgatással járó tereprendezés esetén szükség lehet építési engedély kiváltására. Ezzel kapcsolatosan az illetékes urbanisztikai osztállyal javasolt előzetesen egyeztetni.

a) Vízügyi nyilvántartásban szereplő vízfolyások

Az 5 km-nél hosszabb és 10 km^2-nél nagyobb gyűjtőmedencéjű vízfolyások esetében kizárólag az illetékes vízügyi igazgatóságnak van joga döntést hozni és kivitelezni a beavatkozásokat. Az érintett közösség, illetve önkormányzat ugyanakkor írásban kérvényezheti a beavatkozást (az Olt Vízügyi Igazgatóság által rendelkezésre bocsátottformanyomtatvány elérhető a QR-kódra kattintva), és amennyiben az eróziós, árvíz-, illetve aszálynyomás okán az indokoltnak tekinthető, a munkálatok felvételre kerülhetnek a vízügyi igazgatóság éves munkatervébe. A szükséges tervezési és kivitelezési munkákat a vízügy hivatalból elvégzi, ugyanakkor a kivitelezést gyorsíthatja, amennyiben a közösség részt tud vállalni a szükséges anyag- és üzemanyagszükségletek fedezésében.

b) Vízügyi nyilvántartásban nem szereplő patakmedrek

Nem kadasztrált vízfolyások, árkok esetében némileg egyszerűbb a helyzet, és az érintett területtulajdonos(ok), illetve annak bele-

egyezésével a közösség önerőből is kezdeményezhet és kivitelezhet kisléptékű vízvisszatartási beavatkozásokat. Itt is fontos kiemelni, hogy nagyobb léptékű beavatkozások esetén ugyanakkor szükséges kikérni az illetékes hatóságok véleményét annak meghatározására, hogy szükséges-e engedély kiváltása.Az állandó folyású kisvízfolyásokban tervezett keresztirányú műtárgyak (pl. küszöbök, átereszek, mederlépcsők, gázlók) esetében halvédelmi szempontból indokolt elkerülni az olyan szintkülönbségek kialakítását, amelyek akadályozhatják a hosszanti ökológiai kapcsolatot (ez esetenként igényelheti a maximum 20 cm-es vízszintkülönbségek betartását (lásd IV. fejezet), illetve szükség esetén természetközeli mederkialakítással vagy hallépcsős megoldásokkal kell biztosítani az átjárhatóságot.

c) Mezőgazdasági területek és kapcsolódó támogatások

A vízfolyásokon és árkokon kívüli területeken is érdemes lehet egyes módszereket alkalmazni a terület vízellátásának javítása érdekében. Ezeken a területeken a tulajdonosok, illetve területhasználók körültekintően kell beavatkozzanak annak érdekében, hogy ne essenek el területalapú támogatástól. Alapvetően elmondható, hogy a terület hasznosítási módja nem változhat meg, tehát például nem alakulhat ki állandó vízfelület vagy egybefüggő fás borítottság a termőterületen. A művelés zavartalan folytatását nem korlátozó fa, illetve bokor ültetése – pl. sekély övárkok halmaiba - szórványosan lehetséges.

Míg az uniós keretszabályoknak megfelelően a romániai KAP Stratégiai Terv elismeri a nem termelő területek létjogosultságát és fontosságát a mezőgazdasági területeken, támogatást azok kialakítására jelenleg csak a mezővédő erdősávok esetében nyújt (DR-19 Nem termelő beruházások a gazdaságban).

d) Természetvédelmi területek

Amennyiben a beavatkozás helyszíne természetvédelmi terület része, szükséges az illetékes környezetvédelmi szakhatóság engedélyét is beszerezni.

„Ha hajót akarsz építeni, ne azzal kezdd, hogy a munkásokkal fát gyűjtetsz, majd szó nélkül kiosztod közöttük a szerszámokat, és rámutatsz a tervrajzra. Ehelyett először keltsd fel bennük az olthatatlan vágyat a végtelen tenger iránt!”

Antoine de Saint-Exupéry

Project carried out with the support of the EU STAFF FUND FOR A FAIR AND SUSTAINABLE FUTURE, managed by the King Baudouin Foundation

King Baudouin Foundation

Working together for a better society